

*Адаховська Надія Сергіївна,
кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

*Кривенко Юлія Василівна,
кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ДО ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я ТА МЕДИЦИНІ

Роль «цифровізації» для медицини очевидна. Це не просто тренд, а життєва необхідність її розвитку та ефективного надання послуг. Відповідно до програми Європейського Союзу «Європейська стратегія здоров'я 2020» в Україні необхідно розробити та забезпечити виконання Загальнодержавної програми «Здоров'я – 2020: український вимір», що сприятиме вдосконаленню підходів до методів розв'язання актуальних проблем у галузі охорони здоров'я. «Цифрова» медицина повинна забезпечувати взаємодію між пацієнтами, медичними працівниками та установами за допомогою «цифрових» технологій. Перехід медичного документообігу України у цифровий формат – ключова мета «цифрової» медицини.

Поняття «телемедицина» не є новим. У преамбулі Статуту Міжнародного товариства телемедицини (International Society for Telemedicine – ISFT) термін «телемедицина» визначений як «використання електронних інформаційних та комунікаційних технологій в цілях забезпечення і підтримки охорони здоров'я у випадках, коли учасники знаходяться на відстані один від одного» [1].

Зауважимо, що галузевим нормативно-правовим документом для забезпечення впровадження телемедицини в охорону здоров'я є наказ Міністерства охорони здоров'я [2], де зазначається, що телемедичні центри у складі закладів охорони здоров'я забезпечують виконання покладених на них функцій із метою надання якісної, своєчасної медичної допомоги з використанням телемедичних технологій.

Правове регулювання телемедицини в Україні бачимо у наказі Міністерства охорони здоров'я України «Порядок організації медичної допомоги на первинному, вторинному (спеціалізованому), третинному (високоспеціалізованому) рівнях із застосуванням телемедицини» [3], де телемедицина визначена як комплекс дій, технологій та заходів, що застосовуються при наданні медичної допомоги, з використанням засобів дистанційного зв'язку у вигляді обміну електронними повідомленнями. Стаття

З Закону України «Основи законодавства про охорону здоров'я в Україні» визначає, що телемедицина – комплекс дій, технологій та заходів, що застосовуються під час надання медичної допомоги з використанням засобів дистанційного зв'язку для обміну інформацією в електронній формі [5].

Для застосування телемедицини створюється кабінет телемедицини закладу охорони здоров'я з метою забезпечення надання медичної допомоги пацієнтам із застосуванням телемедицини, коли відстань є критичним чинником. Завданням кабінету є впровадження новітніх технологій у діяльність закладів охорони здоров'я та ведення медичної, статистичної та облікової документації в електронній формі й у формі документів на папері, яка використовується при наданні медичної допомоги із застосуванням телемедицини [4].

Під час проведення телемедичного консультування застосовують уніфіковані клінічні протоколи, стандарти медичної допомоги, затверджені наказами Міністерства охорони здоров'я України, вимоги законодавства, деонтологічні рекомендації щодо згоди пацієнта та його права на таємницю про стан здоров'я.

Завданнями сучасної охорони здоров'я, як зазначається в прогностичному Огляді компанії Deloitte 2018 року [6], стають забезпечення якості, результативності та цінності медичних послуг. В даний час учасники галузі по всьому світу розробляють інноваційні, економічно рентабельні моделі обслуговування на базі сучасних технологій, причому як в медичних установах, так і за їх межами на основі принципів seek to deliver high-quality, cost-efficient, and smart health care. Відбувається переорієнтація з обсягу медичних послуг на їх цінність для споживача. Для цього проводяться програми з підвищення операційної ефективності, впровадження сучасних технологій, управління здоров'ям населення, заохочення здорового способу життя та контролю за соціальними детермінантами здоров'я. Окрім цього, організації галузі вивчають нові джерела отримання доходів, включаючи максимальне використання можливостей інтелектуальної власності.

Як зазначається в Огляді, по всьому світу політика і регулювання діяльності в галузі охорони здоров'я переслідують схожі цілі: забезпечення якості обслуговування і безпеки пацієнтів, боротьба з шахрайством і кіберзагрозами. Цифрові рішення в галузі охорони здоров'я, покликані підвищити точність діагностики захворювань і персоналізувати кошти їх терапії, створюють складнощі, пов'язані із захистом даних.

В даний час найбільш актуальні з точки зору управління даними і забезпечення їх безпеки є такі напрямки, як когнітивні обчислення, сумісні хмарні системи електронних медичних записів та Інтернет речей (IoT).

У центрі уваги як і раніше знаходяться кібербезпека і управління ризиками, пов'язаними з особистими і медичними даними пацієнтів. Експоненціальний розвиток ряду технологій істотно змінює вигляд сфери охорони здоров'я завдяки розвитку таких напрямків, як синтетична біологія, 3D-друк, нанотехнології, супутня діагностика та ін. В перспективі робота лікувальних закладів буде вибудовуватися за рахунок перегляду моделей медичного обслуговування, впровадження цифрових технологій і штучного інтелекту, а також комплексного розвитку кадрових ресурсів.

Комплексна цифровізація системи охорони здоров'я, спрямована на підвищення якості охорони здоров'я, пов'язана, перш за все, зі створенням баз електронних медичних даних, впровадженням рішень в області інтернет-медицини, мобільної медицини, забезпеченням технічної сумісності систем, використання великих масивів даних і т. д. Якісний рівень медпослуг може бути підвищений завдяки ступеня персоналізації послуг, ефективності взаємодії зі споживачами та якості обслуговування, пропонуючи пацієнтам цифрові рішення для омніканального доступу, такі як мобільні додатки, портали, персоналізовані комплекти цифрової інформації. З метою поліпшення взаємодії між постачальниками і споживачами послуг передбачається розширення використання таких цифрових інструментів, як аналіз даних соціальних мереж, телемедицина, віртуальна реальність.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кравець Р.Ю. Телемедицина як спосіб надання медичних послуг: що потрібно знати. URL: https://protocol.ua/ru/telemeditsina_yak_sposib_nadannya_medichnih_poslug_shcho_potribno_znati/
2. Про затвердження нормативних документів щодо застосування телемедицини у сфері охорони здоров'я: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 19 жовтня 2015 р. № 681. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1400-15>
3. Про затвердження нормативних документів щодо застосування телемедицини у сфері охорони здоров'я: Наказ Міністерства охорони здоров'я України, 2015. № 681. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
4. Основи законодавства про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 р. № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>
5. Положення про кабінет телемедицини закладу охорони здоров'я: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 19 жовтня 2015 р. № 681. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1401-15>

6. Global health care outlook. The evolution of smart health care. Deloitte, 2018. URL: <https://www2.deloitte.com/ru/ru/pages/life-sciences-and-healthcare/articles/global-health-caresector-outlook.html#>

Бабич Ірина Григорівна,

*кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРАВО НА ОСОБИСТІ ПАПЕРИ ТА ПРИНЦИП НЕПРИПУСТИМОСТІ СВАВІЛЬНОГО ВТРУЧАННЯ У ОСОБИСТЕ ЖИТТЯ ЛЮДИНИ

Відповідно до щорічної доповіді уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан дотримання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні, пандемія Covid-19 прискорила цифровізацію в Україні і суттєво вплинуло на регулювання в порядку втручання в особисте життя людини і громадянина. У 2020 році до Уповноваженого надійшло 2 031 повідомлення про порушення прав людини на захист персональних даних, що порівняно з 2019 роком (1061) майже вдвічі більше. Незаконне поширення персональних даних продовжує збільшуватись. Порушення відбувається і шляхом поширення приватними особами, а також і державними органами на закладах на офіційних веб-сайтах.

Тому значної актуальності набуває питання правового регулювання права на особисті папери у приватно-правовій сфері.

У Цивільному кодексу право на особисті папери знайшли своє правове регулювання у вигляді продовження норми, закріпленої в Конституції України. Сила забезпечення виконання права на особисті папери забезпечується верховною силою Конституції України.

Для правильного регулювання права на особисті папери необхідно визначити поняття і правову природу даного права.

Особливу актуальність розвитку права на особисті папери та таємницю кореспонденції набувають в Україні у період конституційного реформування, а саме – у період 1991-1996 роках. В цей час були визнані та конституційно закріплені основні права та свободи людини і громадянина. Статтею 31 Конституції України було закріплено, що кожному гарантується таємниця листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції. Вказано, що винятки можуть бути встановлені лише судом у випадках, передбачених законом, з метою запобігти злочинів чи з'ясувати істину під час розслідування